

Аграрна Канада: така далека і така близька

ДО ЦИКЛУ СТАТЕЙ

Аграрна Канада: така далека і така близька

Продовжуємо цикл публікацій про сільське господарство країн — членів IFAJ (Міжнародна федерація аграрних журналістів), розпочатий у №11'2011, с. 28–31

Юрій Михайлов

Провінція Онтаріо — канадське “аграрне дзеркало”

Аграрні журналісти, що відвідали Канаду у вересні 2011 року в рамках Конгресу Міжнародної організації аграрних журналістів, мали змогу ознайомитися з низкою ферм і підприємств лише провінції Онтаріо, що й зрозуміло: Канада — дуже велика країна. Проте сільське господарство Онтаріо настільки різноманітне, що, практично, охоплює всі його сектори, окрім, хіба що, розведення оленів і вівцебиків та вирощування тропічних овочів і фруктів.

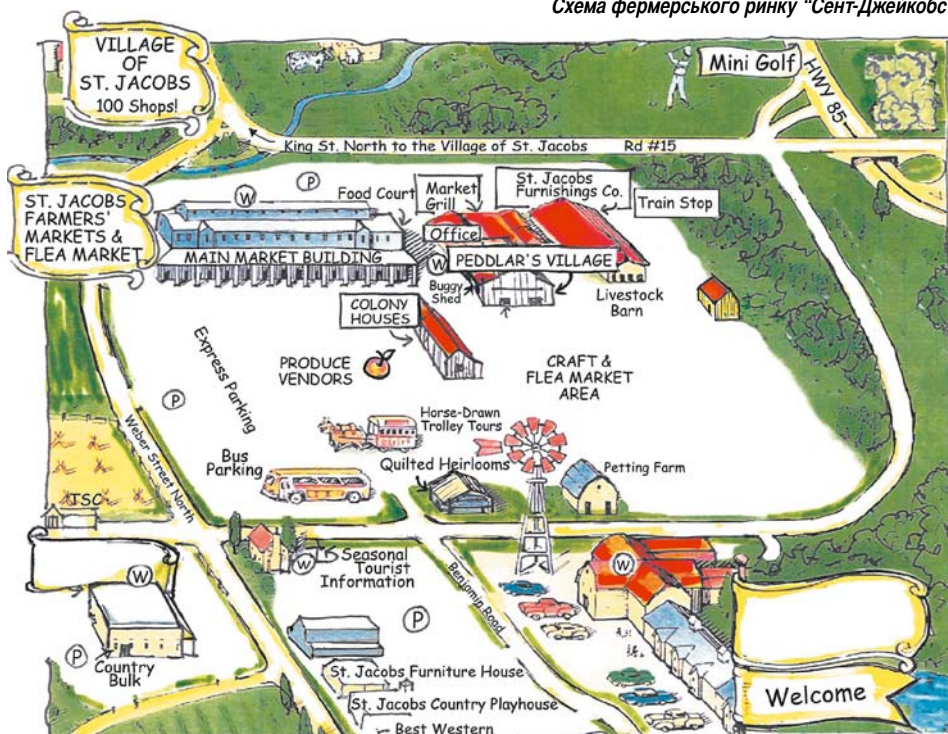
Спектр продукції, вироблюваний в Онтаріо, можна було побачити на фер-

Овочі, капуста біла, цвітна, кольрабі, квіти, фрукти (персики, абрикоси, сливи, яблука, груші, виноград), ягоди (малина, полуниця, чорниця) — все це щедро дарує канадська земля

мерському ринку “Сент-Джейкобс” у м. Ватерлоо (в провінції Онтаріо діє 158 фермерських ринків). Для популяри-

Схема фермерського ринку “Сент-Джейкобс”

зації місцевої продукції та задля підтримки фермерів у Канаді розгорнуто рух: “Купуй місцеве!”. Тому городяни охоче відвідують фермерські ринки. Також місцева влада заохочує екскурсії школярів на ферми.

Ринок “Сент-Джейкобс” має 299 торгових місць усередині критого двоповерхового павільйону та 427 торгових місць надворі. Ринок “Сент-Джейкобс” настільки популярний, що деякі фермери везуть сюди свою продукцію за 150 кілометрів.

А які ж ціни на фермерському ринку? Якщо ціни на свіжу городину та ягоди були приблизно вдвічі більшими за ціни на наших ринках, то ціни на м'ясо — практично такі самі, що свідчить про серйозні негаразди в українському тваринництві. Традиційні ж скиглення, що виробництво у розвинених країнах дотується, у даному разі безпідставні: канадське сільське господарство практично не субсидується.

Лінія сортування яблук на фермі родини Мартін

Канадська яблунева галузь

Через глобальну конкуренцію виробництво яблук у Канаді скорочується. У 2006 році тут було вирощено 376,6 тис. тонн яблук (на 8% менше, ніж у попередньому році, і на чверть менше, ніж у 1996). Це змусило канадських фермерів шукати шляхи підвищення конкурентоспроможності. Одним із таких шляхів є будівництво сховищ із контрольованою атмосферою, що дає змогу зберігати яблука протягом усього року.

Провінція Онтаріо є найбільшим виробником яблук у Канаді — 41% загального виробництва (Британська Колумбія — 24%, Квебек — 23%, Нова Скотія — 10%).

У 2011 році в Канаді святкували 200 років сорту яблук Мекінтош — одного із найпопулярніших сортів яблук у Північній Америці, створеного іммігрантом із Шотландії Джоном Мак-Інтошем.

У містечку Ватерлоо розташована фруктовая ферма родини Мартін. Ферма займає площу 300 га, на яких вирощується 16 сортів яблук.

Ферма родини Мартін, як у нас нині модно казати, вертикально-інтегрована: виробництво, переробка (сидр, соки, повидло), пакування, зберігання, продаж (у тому числі експорт). Торгівельні мережі та споживачі вимагають унікальної тари та пакування (ящики, мішки, пакети з логотипом виробника або мережі магазинів), тому на фермі Мартін встановлено сучасне пакувальне обладнання. Родині також належить сховище

для яблук із контрольованою атмосферою у місті Вьенна на березі озера Ері.

Окрім яблук, у магазинчику на фермі відвідувачі можуть придбати також місцеву сезонну продукцію: фрукти та овочі (свіжі та консервовані), кленовий сироп, мед, варення.

Для зниження виробничих витрат родина Мартін наймає на роботу іноземних робітників, насамперед, з Філіппін.

Молочарство у Канаді

Валове виробництво молочної продукції у Канаді в 2009 році становило 13,6 млрд дол. (наразі 1CAD=1USD), що становить 15% усього валового виробництва продуктів харчування та напоїв, займаючи третє місце після виробництва зерна та м'яса (81% молочних ферм розташовані в провінціях Онтаріо та Квебек). Молоко переробляють на 452

молокозаводах, 272 з яких перевіряють федеральні інспектори (решту — контролюють місцеві).

Канадське молочне поголів'я нараховує 1,4 млн голів. У середньому на канадській фермі утримують 72 корови.

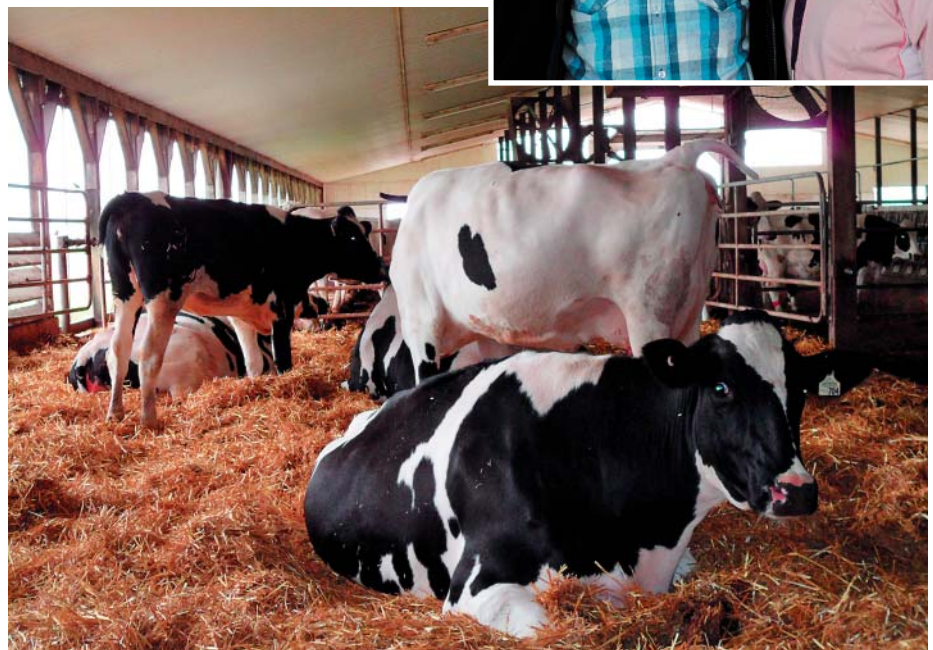
Канада є світовим лідером у селекції ВРХ. У 2008 році 41% глобального експорту чистопородних тварин і ембріонів припадав на Канаду.

Найпоширенішою в Канаді породою молочних ВРХ є голштинська — 92%, хоча на канадських молочних фермах можна зустріти і корів порід ершир, гернзей, джерсі, канадської та бурої швіцької порід.

Ед і Джулія Дейнен

Корови ферми "Данзел голстейнс"

Кожний фермер отримує квоту на виробництво зазначеного обсягу молока. Квотна система дає змогу стабілізувати обсяг виробництва, а отже, й ціни. Законодавство Канади дозволяє фермерам торгувати квотами.

У містечку Тавісток розташована молочна ферма "Данзел голстейнс" подружжя Еда та Джулії Дейнен. Батьки Еда емігрували до Канади з Голландії, коли Ед був ще немовлям. Обидва, Ед і Джулія, закінчили університет у м. Гелф. На фермі працює також один найманий працівник і ще четверо, що працюють упродовж неповного робочого дня.

Ферма займає 100 га (корми — власного виробництва), стадо — 230 корів, середній надій від корови — 40 кг/добу. В середньому корову утримують на фермі протягом 3,5 лактації.

Відпускна ціна молока — 0,7–0,8 дол. за кілограм.

Канадські сільськогосподарські кооперативи

Історично найважливіші канадські кооперативи були пов'язані із виробництвом зерна. Ці фермерські кооперативи купували та транспортували зерно по всій Канаді, витіснивши з часом приватних та іноземних трейдерів.

У містечку Хенсалл розташований найбільший в Онтаріо фермерський кооператив з однойменною назвою Hensall District Cooperative (скорочено — HDC). Власниками кооперативу є понад 4000 фермерів. HDC купує у фермерів зерно, сою, квасолю. Кооператив HDC є одним із найбільших у світі переробників і постачальників продовольчої квасолі. Кооператив HDC експортує сою та квасолю у 40 країн світу.

85% зерна кукурудзи та сої — традиційний обсяг експорту до Європи. Генетично модифіковані сою та кукурудзу експортують до Азії.

Кооператив HDC виробляє корми для тваринництва: ВРХ, свиней, птиці. Також забезпечує фермерів матеріально-технічними ресурсами: добривами,

Кооператив
Hensall District
Cooperative

насінням, засобами захисту рослин, паливом (у тому числі топковим мазутом та пропаном).

Річний дохід кооперативу в 2010 році становив 400 млн дол. Обслуговує кооператив 300 найманих працівників.

М'ясне скотарство

М'ясним скотарством у Канаді займаються у всіх провінціях. У 2008 році виробництво яловичини в грошовому вимірі становило 23 млрд доларів.

Загальне поголів'я м'ясної худоби — 13 млн голів, із яких на провінцію Онтаріо припадає лише 7%. У провінції Онтаріо налічується 19 тис. ферм, що займаються м'ясним скотарством, поголів'я яких становить 1,880 млн голів, у тому числі 328 тис. корів (87% ферм м'ясного скотарства є дрібними, на яких утримують не більше 122 тварин).

Найпоширенішими м'ясними породами є: ангус, герефорд, шароле і симентал.

Ферма "Ван Ош"

У містечку Кредитон розташована сімейна ферма "Ван Ош", що зай-

Чи не найбільша стаття експорту канадських фермерів — бобові та продукти їхньої переробки

мається м'ясним скотарством. На фермі працюють двоє братів (співвласники), троє їхніх синів та четверо найманих працівників. Там утримують 8 тис. голів м'ясних порід ВРХ: ангус, лімузин і шароле.

Ферма займається відгодівлею бичків вагою від 300 до 800 кг. Відпускна ціна — 4 дол./кг (у туші). Дві третини кормів (кукурудза, соя, пшениця, сіно) вирощують на власній фермі на площі 700 гектарів.

Бугайців продають на бійню компанії "Каргілл" у місті Гелф.

У Канаді діє програма заохочення населення до виробництва альтернативних видів енергії, насамперед, сонячної. З 2003 року провінція Онтаріо інвестувала 4,6 млрд дол. у проекти відновлюваних джерел енергії. На сонячну енергетику в Онтаріо припадає 750 млн дол. інвестицій.

Енергокомпанії купують електроенергію, вироблену на сонячних бата-

реях, за тарифом 44,3–80,2 центів/кВт-год (оптова ціна на електроенергію для споживачів в Онтаріо — 4 центи/кВт-год, роздрібна ціна для населення — 7,5 центів/кВт-год).

Вартість сонячної батареї — 20 тис. дол., яка окупує себе за 5–7,5 років (банківська ставка — 5%).

Виноробство у Канаді

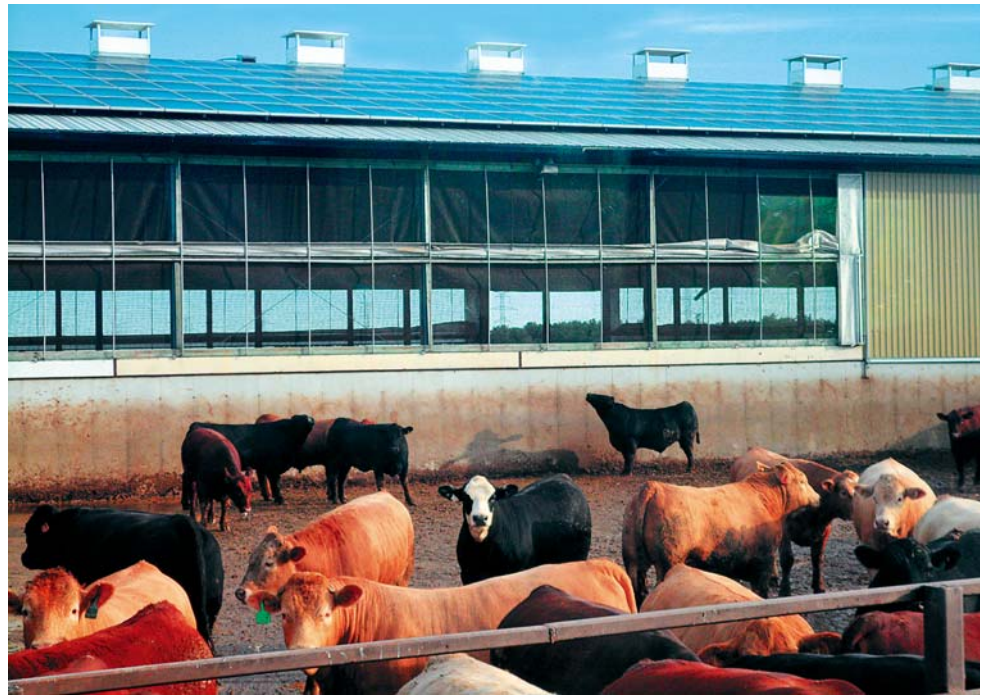
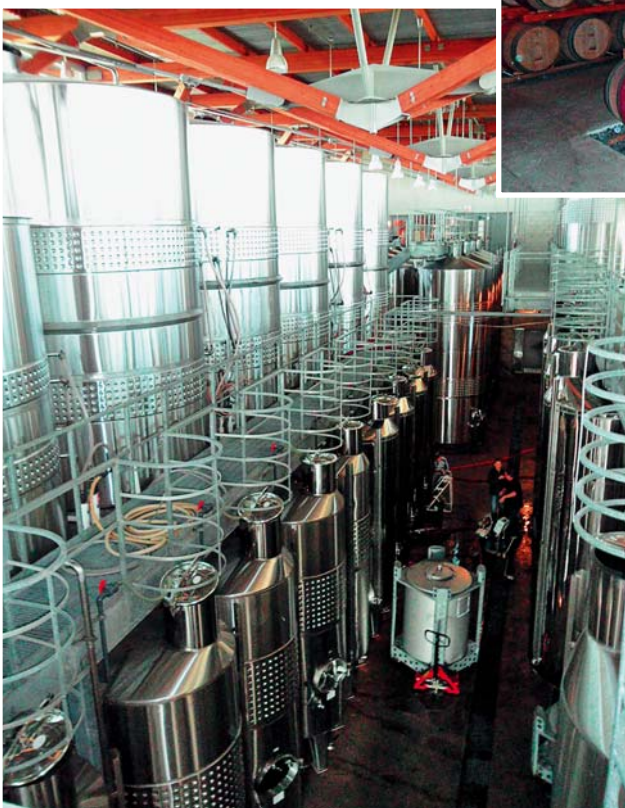
У першій статті циклу я згадував, що провінція Онтаріо розташована на широті Південної Франції та Середземномор'я, і клімат дає змогу займатися там виноробством. У 2010 році площа виноградників у Канаді становила 21,375 тис. га. Дохід виноробів у 2009 році — 972,1 млн доларів.

У провінції Онтаріо працює 140 винарень, більшість із яких розташована на Ніагарському півострові.

Найпопулярнішим експортним канадським вином є "айсвайн", якого в 2010 році було експортовано 170 тис. л на суму 12 млн дол. Найбільшими імпортерами канадського вина є Китай, Південна Корея та США.

Для отримання "айсвайн" потрібно, щоб виноград до збирання витримав морози (за канадським законодавством -8°C), через що він може залишатися на лозі впродовж кількох місяців. Вихід натурального солодкого вина (без додавання цукру) становить лише 5–10%, що зумовлює його високу ціну — 50–100 дол./375 мілілітрів.

"Айсвайн" винокурні "Джесон-Тріггс"

Дах ферми "Ван Ош" весь укритий сонячними батареями

Свинарство в Канаді

Через карантинний режим на канадських свинофермах журналісти не змогли там побувати, але розповідь про Канаду була б неповною без згадки канадського свинарства.

Поголів'я свиней у Канаді на початок 2011 року становило 11,8 млн голів

(2,8 млн свиней, включаючи 333 тис. свиноматок в Онтаріо). Кількість виробників свинини постійно скорочується: за останні 40 років їхня чисельність зменшилася удесятеро (впродовж останніх 10 років вона зменшилася вдвічі).

П'ятірка найбільших імпортерів канадської свинини виглядає так: США (31%), Японія (21%), Росія, Мексика та Гонконг.

У 2010 році виробники свинини провінції Онтаріо продали 4,5 млн свиней, що на 11% менше, ніж у 2009 році. У провінції 36% фермерів продають менше 500 свиней на рік, 38% — від 500 до 3000, 25% — понад 3000 свиней. Середня відпускна ціна свинини — 1,5 дол. за кілограм. ◀

